

רב החובל

אש מעל המזבח ושים קטורת והולך מהרה אל העדה וכפר עליהם", אמר לו אהרן: מורי משה, האם להרגני אתה מבקש? והרי בני מפני שהקריבו לפניו אש הדיוטות נשרפו, ואני אם אוציא אש קודש לחוץ איני אמות ואיני אשרף? אמר לו משה: לך ועשה מהרה מה ששמעת, כי בזמן שאתה עומד ומדבר הם מתים. כיון ששמע אהרן כן, אמר ואם אמות כדי להציל את עם ישראל, אינו כדאי? מיד "ויקח אהרן כאשר דיבר משה", לכך אמר הקב"ה למשה "קח את אהרן", גדלהו בלקיחה, מה אהרן עתיד להציל בני בלקיחה, אף אתה גדלהו בלקיחה.

נמצאים אנו ימים ספורים אחרי ימי הפורים, והמדרש על מוכנתו של אהרן להקריב את עצמו על מנת להציל את עם ישראל, הזכיר לי את סיפורה של אסתר המלכה עת אמר לה מרדכי לגשת אל אחשוורוש. אסתר בהתחלה הגיבה כמו אהרן, ואמרה לדודה שמעשה כזה יגזור עליה מיתה, אך אחרי שאמר לה מרדכי שמי יודע אם כל מה שהגיעה אסתר להיות מלכה הוא רק בעבור הצלת העם, ואם לא תעשה זאת ההצלה תגיע ממקום אחר והיא תאבד, אומרת לו אסתר: "ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת, וכאשר אבדתי אבדתי". אך חוץ מן המשותף הבולט לעין שגם אהרן וגם אסתר העמידו עצמם בסכנה של פיקוח נפש ממשי על מנת להציל את עם ישראל, ישנו מכנה משותף נוסף בין שני הסיפורים.

גם במקרה של אהרן, כשהעם מתים במגיפה, וגם בסיפור המגילה אז גזר המן הרשע להרוג להשמיד ולאבד את כל היהודים, לא חשבו אהרן ואסתר להיות "קרוב ציבור". לא המדרש ולא המגילה מספרים לנו את המעשים האלה כסיפור גבורה של היחיד שרואה את הסכנה ומציב עצמו כחומת מגן בפני העם למרות הסכנה. כאשר בני ישראל מתים אחד אחרי השני, משה רבינו הוא זה שאומר לאהרן שבתור הכהן הגדול יקח את המחטה ויעבור להציל את העם. אחרי שגזר המן את הגזירה, מרדכי הוא זה שקורה לאסתר ואומר לה לגשת לאחשוורוש על מנת להציל את אחיה. הכח של אהרן ואסתר, הגבורה שלהם, לא נבעה ממקור פנימי, אלא מכח ההקשבה לגדול הדור. במדבר היה זה משה, ובפרס היה זה מרדכי, כי לכל דור מעמיד הקב"ה את רב החובל שלו, את גדולי הדור שמנהיגים כל דור לפי צרכיו ויכולותיו ומנווטים את העם בדרך התורה. "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים" וכו' התורה עוברת מדור לדור, וגדולי התורה שומרים עליה ומנחים אותנו לפי דרכיה בכל דור, והגבורה האמיתית שלנו היא לדבוק בהם וללכת לאורם, כי גם אם לא עומד עתיד כל העם על הכתפיים הפרטיות שלנו, וגם אם אפילו יישוב אחד לא ביקש את עזרתנו, עתידנו הפרטי עומד על כף המאזניים ותלוי בקשר שלנו עם התורה, קשר שעובר דרך גדוליה.

הרה"ח רבי זלמן גרוסמן זצ"ל היה חי בירושלים וסבל כמו כל תושבי הישוב הישן עוני וחרפת רעב. מראה ילדיו השוכבים לישון רעבים לא נתן לו מנוח, ובהתייעצות עם רעייתו החליט ללוות כסף לנסיעה לארצות-הברית, שם קיווה למצוא מקור פרנסה, שיאפשר לו לשלוח כסף לבני ביתו, ובתוך כך לחסוך סכום נכבד שיוכל לפרנסו בשובו לארץ. כך נפרד הוא מבני משפחתו, ועלה לספינה בדרכו ללצדו השני של העולם.

הרב גרוסמן היה אומר כי בשבת יש לנו הזדמנות נפלאה לשהות במחיצת המלכה ואי אפשר לוותר אפילו על רגע אחד, ולכן נהג לא לישון כלל במשך כל השבת. גם במהלך נסיעתו בספינה לא ויתר על ניצולו המלא יום השבת, עם תפילות, זמירות וסעודות, וכן לימוד תורה כל הלילה, ממש כאילו נמצא הוא כעת בירושלים.

עם צאת השבת ניגש יהודי אל הרב ואמר לו בהתרגשות: "עקבתי אחריו במשך כל השבת. אני חייב לומר לך שמעודי לא ראיתי יהודי שקדושת השבת ספוגה בו, כמוך". האישי הציג את עצמו כאחד מבני משפחת רוטשילד ואמר: "אני מקציב לך רבע שעה למחשבה, בסיומן אנא חזור אליי ואמור לי מה אוכל לעשות למענך".

הרב גרוסמן שמח שזימנו לו מן השמיים אפשרות לבקש את כל הדרוש לפרנסת בני ביתו ולמנוע מעצמו וממשפחתו את הגלות הארוכה, אך בעודו מהרהר נזכר בביקור שערך אצלו אחיו שסיפר לו כי מגיפת המלריה עושה שמות בתושבי ישוב משמר הירדן שבו הוא גר, וביקש ממנו כי בהגיעו לארה"ב יפעל לגיוס תרומות עבור הישוב כי יש מחסור חמור בציוד רפואי ובזריקות שבכוחן לרפא את החולים.

"אנא שלח למשמר הירדן צוות רפואי עם ציוד מתאים

שיטפל בחולים ויעצור את המגיפה. זאת תהיה הטובה הגדולה ביותר שתוכל לעשות בעבורי" אמר הרב גרוסמן לרוטשילד בתום הזמן הקצוב. מספר חודשים אחרי שכבר הגיע למחוז חפצו באמריקה, קיבל הרב גרוסמן מכתב מאחיו, שבו הוא מבשר לו שהגיעה משלחת סיוע ואיתה כל מה שחסר ליישוב, וכי אין צורך הוא לדאוג לתרומות עבורם, כיון ששמע שאחד מבני משפחת רוטשילד עומד מאחורי אותה משלחת ומממן אותה.

"וידבר ה' אל משה לאמר קח את אהרן ואת בניו אתו" (ויקרא ח, א-ב) שואל כאן במדרש למה השתמש ה' בלשון "קח"? ועונה כי אמר הקב"ה למשה, חייב אני לקיחה לאהרן, לכן קום אתה וגדלו בלקיחה, שנאמר: "קח את אהרן". ועל מה היה חייב הקב"ה לאהרן? על זה עונה המדרש כי לאחר שנבלעו באדמה קורח ועדתו יחד עם כל רכושם, הלינו בני ישראל על משה ואהרן והאשימו אותם בהמתת עם ה'. אז אמר הקב"ה למשה כי יכלה את העם, וכשראה משה שיצא הקצף מלפני ה' לחבל שונאים של ישראל, אמר לאהרן: מה אתה עומד? "קח את המחטה ותן עליה

נכתב על ידי: מנחם ריביץ

להזמנת שיחות והרצאות, והרשמה לרשימת התפוצה, יש לשלוח מייל לכתובת: 4663MR@GMAIL.COM
כמו כן ניתן לשמוע שיחות מוקלטות דרך קול הלשון.